

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość

ŻABIN

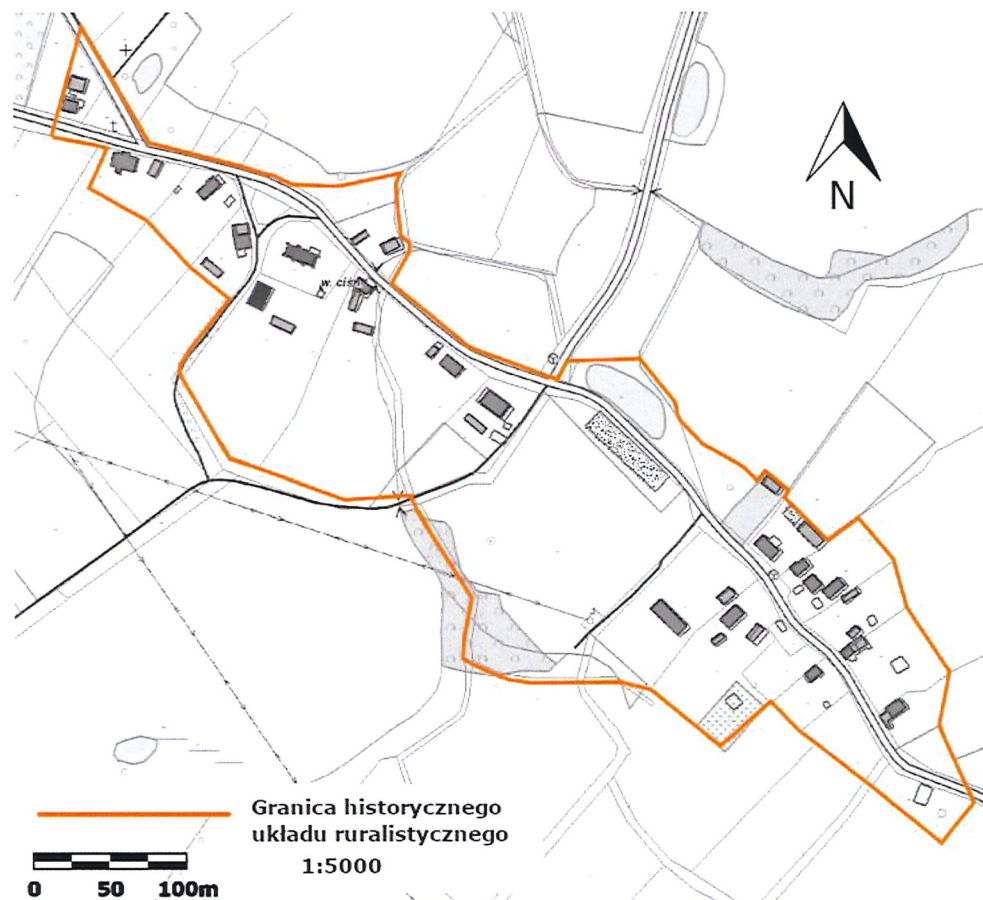
1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI

2. Czas powstania

1301 r.; XIX w.; pocz. XX w.

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

obszar wsi

5. Przynależność administracyjna

województwo dolnośląskie

powiat górowski

gmina Niechlów

6. Współrzędne geograficzne

N: 51°39'37", E: 16°21'05"

7. Użytkowanie obecne

mieszkalne
rolnicze

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Nazwy: Zabno (1301), Zabna (1319, 1321), Sabin (1376, 1394), Schabenau (1791, 1830, 1845-1945)

Historia: Wieś o metryce średniowiecznej (pierwsze wzmianki – 1301 r.). Jako pierwszy właściciel Żabina wymieniany jest „Graf Nikolaus de Zabno” (1301 r.). W 1326 r. po raz pierwszy wzmiankowany jest kościół parafialny. Od k. XIV w. wieś należała do rodziny Busewoy, w k. XV w. lub w pocz. XVI w. stała się własnością rodziny von Obisch, a następnie kolejno rodu von Hack (1647 r.), Kaspara von Stosch (przed 1687 r.), rodziny Kalckreuth (1701 r.). W okresie od II poł. XVI w. do 1654 r. kościół w Żabinie został przejęty przez protestantów.

W 1791 roku na terenie miejscowości odnotowano kościół parafialny katolicki z plebanią, szkołę katolicką, dobra szlacheckie z siedzibą pańską. Wśród mieszkańców wsi wymieniano 12 wolnych, 4 omłockowych zagrodników, 4 chałupników. Od 1822 r. do czasów II wojny światowej dobra w Żabinie należały do rodziny Hoffmanów. W 1830 r. i 1845 r. na terenie miejscowości odnotowano katolicki kościół parafialny, szkołę katolicką, szkołę ewangelicką.

Żabin jest niewielką wsią, w typie wielodrożnicy. Po płn. - zach. stronie miejscowości znajduje się zespół kościelny wydzielony częściowo murem, częściowo ażurowym ogrodzeniem. Kościół parafialny pw. św. Michała Archanioła, będący dominantą architektoniczną w sylwecie wsi, wzniesiony został w pocz. XIV w. Otacza go XIV w. cmentarz. W płd. - wsch. części założenia ulokowana jest XVIII w. dzwonnica. Na płd., za ogrodzeniem kościelnym znajduje się plebania z II poł. XIX w. (nr 11) i budynek gospodarczy. Na zach. od zespołu kościelnego usytuowany jest, wyróżniający się formalnie z zabudowy wiejskiej, pochodzący z 1896 r., budynek szkoły (nr 10).

W centralnej części wsi znajdował się folwark rozplanowany wokół czworobocznego podwórza z niewielkim parkiem. Z zabudowy założenia zachował się jedynie okazały budynek gospodarczy usytuowany przy drodze, wyznaczający płn. pierzeję podwórza. Prawdopodobnie do folwarku należał także budynek mieszkalny (nr 14), położony po płn. - zach. stronie, poza podwórzem gospodarczym. Reszta zabudowy folwarcznej oraz park nie istnieją.

Historyczną zabudowę wiejską tworzą, sytuowane przy drogach, niewielkie zagrody z obiektami z k. XIX, pocz. XX w. Są to skromne budynki murowane o prostych, zwartych bryłach, opartych na rzutach wydłużonych prostokątów, kryte stromymi dachami dwuspadowymi, z pokryciem z dachówki karpiówki w kolorze ceglonym matowym lub z dachówki zakładkowej o elewacjach wykończonych tynkiem lub ceglanych. Na drodze wyprowadzonej ze środkowej części Żabina do mostu na Baryczy zachowana jest kamienna, historyczna nawierzchnia.

Istniejące zagrożenia, postulaty konserwatorskie, bibliografia, źródła, materiały kartograficzne w zał. nr 1.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

mgr Beata Basa Miodyńska
sierpień 2024 r.